„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију
(У сребру.)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 132. У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 2. (14.) СЕПТЕМБРА 1879. ГОДИНА XIV.

ТЕЛЕГРАМИ „ЗАСТАВИ.“

БЕЧ 31. августа. Кнез Никола јуче отпутовао, пошто се опростио с цареи и царском породицом, дао је цару данилов орден, а овај му даровао велики крст св. Стевана, осим тога четири ждрепца арапског соја и елегантна кола. Блажо добио гвоздену круну, а Сава Пламенац златан прстен с именом царевим.

Аустријска војска под ђенералом Килићем посела Плевље.

ТРСТ 31. августа. Кнез Никола синоћ стигао, дочекан многобројним Србима и Словенцима и испраћен до хотела Бухтижана, уз громовите усклике одушевљења два пута излазио на балкон захваљујући. Депутацију Срба усрдно примио. Данас по подне кренуо кући.

НОВЕ НЕВОЉЕ ЕНГЛЕСКЕ У АФГАНИСТАНУ.

Није прошло ни пуна два месеца, од када су Енглези мир учинили са Јакуб каном, новим емиром афганистанским, а већ стижу одвећ тужни гласови у Лондон, који целу Енглеску испуњавају големим страхом и трепетом.

Најновије вести из Индије јављају, да је енглеско посланичко особље, пошто се настанило у Кабулу, престоници емировој, изненада нападнуто од афганистанске војске и сво измрцварено.

Вест о томе покољу, на име о трагичној смрти заслужнога Кавањара, који је мир склопио са емиром афганистанским, силно је потресла духове на Темзи.

Са коликим су поуздањем енглески листови писали још пре кратког времена о сјајноме успеху енглескога оружја у Авганистану, а у како тавним бојама сликају они садашње стање ствари!

Угледнији листови дају већ за право Гледстону, бившем вођи либералне странке, који је већ давно одвраћао своје земљаке од сваког ратног похода противу Афганистана и предсказивао кобне последице таковога подузећа.

Онда су Гледстона исмевали и тврдили, да је његов политички поглед већ давно помућен и да се он сасвим преживио.

Изненадна вест о покољу у Кабулу отворила је Енглезима очи и они сада са страхом гледају сву озбиљност положаја, у коме се они у Авганистану налазе.

Енглеске регименте, које су у велико биле на повратку у Индију, добиле су заповест, да брзим корацима марширају на Кабул и најстрожији суд држе над свима онима, који су посредно или непосредно учествовали у мрцварењу енглескога посланства,

Али је заповест лакше дати него је извршити!

Од граница индијских до Кабула имаће војска да пређе прилично велик пут, особито када се у обзир узме, да је та војска већ досадашњим својим маршовима јако ислабљена а колером скоро десеткована.

Питање је, дали та војска, ако и приспе сретно до зидова кабулских, неће наићи на озбиљан отпор!

Па ако наиђе на такав отпор, то ју лако може постићи она иста судбина, која је пре четрдесет и више година коначно уништили енглеску војску у кланцу кајберскоме!

Дали ће лорд Биконсфилд и сада до неба узносити своју политику и гордо се позивати на њене сјајне успехе?...

Енглези, као што се то могло већ по себи разумети, почињу кривити Русију, да је она својим упливом подстакла овај последњи устанак у Кабулу.

Они се сећају, да је пре рата енглеско-афганистанскога седило руско посланство дуже време у престоници емировој и зато држе, да је то посланство морало оставити иза себе трага свога делања у Кабулу.

Ако сам Јакуб-кан не стоји под упливом руским, то онда зацело који од његових упливнијих рођака ради у интересу Русије а противу Енглеске.

Ово мишљење енглеско није без основа.

Неда се претпоставити, да ће Русија Енглеској, тој својој кивној супарници, скоро у једно исто време попустити и у Европи и у Азији.

Русија је Енглеској попустила у Европи поглавито услед диверсије, што ју је Немачка против ње учиниле у источноме питању.

Русија је Енглеској попустила и у Азији, али само привидно; јер ће скорашња будућност показати, да Русија у Азији у сваком погледу Енглеској може далеко више шкодити, него што ће ова Русији наудити.

Енглези са Русијом бар у средњој Азији не могу конкурисати.

Руси, — што је ствар еминентне важности у Азији — знају језике и обичаје средњо-азијских народа, с којима стоје у непрестаном саобраћају; дочим Енглези једино саме показују ту тежњу, да над тим народима владају.

Ако би Енглези у сретном случају угушили устанак у Кабулу и ради отклоњења даљих побуна Афганистан хтели присајединити својој власти, то ће тиме у сукоб доћи са уговором, што су га пре више година учинили са Русијом.

По томе уговору има бити река Сир-Дарија граница између Туркестана и Афганистана.

Афганистан би имао бити независан и од Русије и од Енглеске.

Енглеска се налази у тешком положају. Ако наруши овај уговор, то се лако може изродити рат с Русијом.

Да пак Афганистан сасвим напусти, то се не би слагало са њеном чашћу и достојанством, пошто је у последњем рату своме принела не мале жртве.

Русија међутим будним оком прати сваки даљи развитак ствари у Афганистану.

Она ће за цело употребити све мере, које су нужне. да осигура и унапреди све своје оправдане интересе у Азији.

Бурни развитак догађаја у Азији Русија не прати с крштеним рукама.

Генерал Тергукасов, који је примио врховну команду над руском војском у туркестанској пустоши накои смрти генерала Лазарева, приближује се зидовима града Мерва. . .

Кабулски устанак истина по себи није ствар од велике важности; али он добија своју значајност тиме, што је у Афганистану ангажован интерес двеју европских велесила: Русије и Енглеске, које се такмаче у Азији о господство и које ће се та пре та после али зацело сукобити у Афганистану.

Енглеви презају и од саме помисли на тај крвави сукоб са Русијом, јер знају, да на врло лабавом основу почива њихова влада у Индији.

Али употребили она ма каква средства, — рат са Русијом у Азији неће они избећи.

—α

Политички преглед.

Као што смо по „Н. сл. Пр.“ јавили, међу поднесцима, што ће се бечком царевинском већу у новој му сесији поднети, налази се и поднесак о управи окупираних земаља. То се чини с тога, да би се могао контролисати прорачун истих земаља. Вели се, да је код отог предмета било два назора. Угарски министар-председник на име мишљаше, да је излишан посебан законски предлог о том предмету, по што по зак. чл. 12. од 1867. ipso facto припада делегацијама контрола, и ако би било сумње о том, то би посебним предлогом ваљало признати делегацијама компетенцију. Тисин предлог није прихватио стремајеров кабинет, који у главном овако мисли: ваља разликовати редовне текуће издатке окупираних земаља од издатака за инвестиције. Први спадају у компетенције делегација, а за друге ваља од случаја до случаја обема легислативама предлоге подносити. Предлог стремајеровог прихватио је и тафеов кабинет, а уза њ ће јамачно и Тиса пристати. Законски предлог што ће се поднети, биће израђен према том назору. Никако пак не могу владе да се споразумеју о томе, како да се поделе трошкови на државне половине. Предлаже се, да се не прави кључ. него да се терети од случаја до случаја раздељује према добити, што долази на ову или ону половину државну. Не зна се још, е да ли ће се према том начелу удесити предлог.

Шпањолски краљ Алфонсо испросио је аустријску надвојвоткињу Марију Кристину, кћер покојног надвојводе Карла Фердинанда и надвојвоткиње Јелисавете.

Састанци посете владара и великих државника као да немају краја ни конца. То је последица берлинских закључака, који су створили нове међународне односаје, те који су природно морали изазвати и ново групирање сила. Особито је тако звани тројецарски савез била, она међународна група, коју су нове прилике морале највећма захватити, јер она је — бар две државе од њих трију — понајвећма и била ангажована у њима, а и сад је. Како су исте прилике пореметиле стари ред у њиховом односају, то се на сваки начин мора нешто учинити, да тај односај добије одређен вид, било да се стари успостави, било да се нов створи. Отуда непрестани састанци владара тих држава и њихових државника. Познато је, колико се мастила и хартије утрошило, пишући о мисији, што ју је ђен. Мантајфел имао да изврши код цара Александра. Ако је било каквих диференција међу Русијом и Немачком, било их је и међу Аустро-Угарском и Русијом, само што су ове још старије од оних. Ваљало је дакле нешто учинити, да се и тај односај разбистри, а томе је много допринела љубомора на Немачку. С тога је био послат фмл. бар. Депфнер, да поздрави цара Александра, кад се овај бавио близу галишке границе. Да се том поздраву даде већа важност, Депфнер је позван у Беч, да даде извештај о својој мисији. Вели се, да је Депфнер био одликован од цара, да је шта више с царем у царевој ложи био на свечаној представи у позоришту. Мисли се у опште, да је депфнерова мисија паралелна мисији мантајфеловој. Познато је, да ће даље Бисмарк доћи у Беч, да врати посету Андрашију, Осим свега тога предстоји састанак Горчакова с Бисмарком. Тим састанком иде се на то, да се та два државника зар приближе, ако не баш са свим измире, јер у последње време знатно су се отуђили један од другог, чему је између осталог нешто знати новинарски рат међу немачким и руским новинама, нарочито официјовним. Један немачки лист вели, да је о евентуалности састанка међу Бисмарком и Горчаковим било говора међу царевима Виљемом и Александром, кад су се ту скоро у Александрову састали. С тога је и руски посланик, Убрил, пре времена, раније, но иначе, дошао у Берлин, да приуготови састанак. Мисли се, да ће Убрилу поћи за руком да испослује састанак. Чему се народи имају надати од отих састанака, то их уче многи пређашњи примери.

Међународна комисија за Источну Румилију у преместиће се ових дана у Цариград, где је чека важан посао. По 23. чл. берлинског уговора на име дужна је Порта, да реформе, што су у Источној Румилији уведене, уведе и по осталим покрајинама својим у Јевропи, наравно с променама, удешеним према приликама и односају појединих покрајина према целокупној држави. Порта је тога ради поставила посебну комисију, и иста је зготовила нацрт реформа. Сад ће бити ствар међународне комисије, да тај нацрт прегледи и види, е да ли одговара оним обвезама, које је Порта према Јевропи на се узела. Комисија ће одмах поћи на посао, с тога ће се морати попунити у њој празна места комисара инглеског и Аустро-угарског.

У среду су турски повереници за уређење грчко-турских граница требали одговорити на грчко питање у погледу основе преговорима комисијским. „Пол. кор.“ дознала је у напред, да ће Сафет паша у одговор на грчко питање поднети меморандум, у ком ће побијати грчко становиште и развити турске назоре о том, како Порта тумачи 13. берлински записник. Вели се, грчки су пуномоћници упућени, да на то не изјављује ништа, него да се на основу турског тумачења 13. записника упусте у даље преговоре.

Као што „Пешт. Л.“ из Београда телеграфишу, Горчаков писао је кнезу Милану, честитајући Србији, што је сретно успостављен пријатељски односај међу Србијом и Бугарском, те вели дословце: „Добри односаји међу обема земљама, које је Русија ослободила, у толико више задовољавају цара, у колико се тим само може потпомоћи традицијонална политика, коју Русија води у интересу источних Словена“.

Избори за српски црквено-народни сабор.

Мокрин 31, авг. (Телегр. „Заст.“) Мокрински срез изабрао данас једногласноИсу Павловића и Пају Димића за посланике на сабор.

Вел. Кикинда, 31. авг. (Тел. „Заст.“) Прота Влаховић истакао се за световног кандидата, кад је добио 25 гласова, захвалио. Сабовљевић једногласно за посланика изабрат.

Вел. Ст. Миклуш, 31. авг. (Тел. „Заст.“) Велико-сент-мишклушки срез изабра Пају Димитријевића, ђалинског бележника, са 80 против 24 долгиних гласова и Паву Јовановића сентпетарачког свештеника са 87 против 13 станићевих и 5 јеврићевих гласова.

Модош, 31. авг. (Тел. „Заст.“) Поред напора четири солге изабран уз одушевљење својих бирача, против вицесолге Паунковића, народни кандидат, Аксентије Поповић, већином од 16 гласова; итебејски свештеник Ђока Михајловић акламацијом.

Нови Бечеј 31. авг. (Тел. „Заст.“) Присутни 107 бирача једногласно изабрали др, Стеву Павловића за световног, Пају Димића за свештеничког посланика врањевачког среза.

Вел. Бечкерек 31. авг. (Тел. „Зсст.“) Данас многобројна бирачка скупштина једногласно с одушевљењем изабрала професора Александра Сандића за свога заступника на црквено-народни сабор. Изабраник депутацијом позван и допраћен у скупштину, поздрављен громким „живео“, подужом беседом опширно изведе свој програм као заступник српске народне странке. Беседа одобравањем пропраћена и одушевљено примљена.

Арад, 31, авг. (Тел. „Заст.“) Димитрије Крестић једногласно за посланика изабран. Опште одушевљење.

Тамишвар, 31. авг. (Тел. „Заст.“) За световног посланика једногласно изабран др. Светозар Димитријевић, а за свештеничког са 82 гласа Ђорђе Влајковић.

Гор. Карловци 31. авг. (Телеграм „Застави,“) Данас беху изабрани једногласно прота Беговић за сва три среза, Пера Слепчевић заједнички, Петар Томић и Урош Миличевић слуњски срез.

Петриња, 31. авг. (Телег. „Заст.“) Др. Тоша Стевановић и парох Пајић против потпуковника Тодоровића и катихете Николе Живковића изабрани у петрињском срезу.

Оточац, 31. авг. (Тел. „Заст.“) Не чувена страственост Илије Машића раздражи и раздвоји скупљени народ, у свој стан заведоше Машић и родбина мањину бирача. Обед и вино најзадња су средства, којима се каља најсветија српска ствар на очи толиких странаца. Великом већином гласова изабрани Дане Прица и Васо Пауковић.

Глина, 31. авг. (Тел. „Заст.“) Данас 1. и 2. срез изабра посланике за сабор: Вељка Алинчића, пароха Велико-градског, са 122 гласа и Николу Чудића, потпуковника, са 214 и Николу Милића, сатника, са 115 гласова.

Оточац, 31. авг. (Тел. „Заст.“) За српски народни сабор већином гласова изабрани парох Илија Машић и трговац Коста Поповић.

Костајница, 31. авг. (Тел.) „Заст.“) У костајничком срезу изабрани већином гласова свештеник и префесор Никола Живковић и Тихомир Грујичић из Јасеновца.

Госпић, 31. августа. (Тел. „Заст.“) Под председништвом проте Трбојевића изабрани једногласно: народни секретар Ћирић и прота Мандић.

*

Уљма, 27. августа. (Допис.) Огромном већином гласова изабрат у уљманском срезу Светозар Стојадиновић, бележник уљмански. Од свештенства добили: Трифун Лукић, капелан уљмански 62 гласа; Радић, патријаршески протођакон, 36 гласова. (У главном смо саопштили већ. — У.)

*

—н— **У Ердевику**, 27 авг. (Допис.) — Избор посланика за српско-народни црквени сабор у Карловци.) Као свуда у архидијецези, обављен је данас и овде избор посланика за српско-народни црквени сабор у Карловци. У дужности нам је да из оног изборног места течај овог избора опишемо и да нашем читалачком свету резултат овог врло важног чина обележимо.

Још пре 9 сати пре подне сакупили су се бирачи са свију крајева овог изборног среза, да своје бирачко право законом ујамчано, врше, да се као прави синови једног народа онде стеку, где то част и срећа наше цркве и школе захтева. Да се стеку, велимо, те да по властитом уверењу себи такове посланике изаберу, који ће знати и хтети дато им поверење потпуно оправдати и који ће једино спас наше цркве и школе на известном већ месту пред очима имати. На лицу сваког појединог бирача могло се читати, са каковим је осећајем у изборно место дошао, са каковом је разборитошћу он за цело време стајао, да врши своје право — своју дужност. Избор је обављен у црквеној порти, која је поред своје доста велике просторије адвокату Шумановићу ипак тесна била. Смешно! За председника изборне комисије изабран је једногласно г. Никола Блидовић парох опатовачки, а за перовођу г. Данило Фрушић из Дивоша, са још 4 члана одбора. За тим су веродајнице изборној комисији предаване биле, како би се при самом гласању што тачније контрола водила. Када је то већ све готово било, онда су петорица чланова по већ уобичајеном начину истакли кандидате, како од световне тако и од свештене стране. Од световне стране би истакнут др. Милан Ђорђевић, уредник „Заставе“, а од свештене пак Светозар Поповић, парох у Бачинци. Пошто против-кандидата било није, то се је на предлог неколицине бирача прешло самом гласању по општинама, како их је и сам изборни ред означио. Од присутних бирача њих 8 није гласало, међу овима и поп Аћим из Шида, а 122 дали су своје гласове већ поменутим кандидатима. Око 11 сата био је избор свршен, и председник комисије прогласи гг. истакнуте кандидате др. Ђорђевића и Св. Поповића за посланике. За тим су посланици у кратком ал језгровитом говору обележили своје становиште, које ће на дондућем конгресу заступати уз непрекидно одобравање весели бирача.

Ово је у кратко ток самог избора, а сада прелазимо даље: зачудиће се поштовани читаоци, кад дознаду, да је нека „шидска конференција“ кроз свет прохујала, да о тој у овом одлучном часу ни говора није било — правије, да се на исту ни обзирало није. У 127. бр. „Заставе“ дописник из изборног среза ердевичког под = доста нам је јасно нацртао и обележио смер те конференције, да је иста у наточ свим народним захтевима имала тај правац, да у интересу познатог шидског адвоката тера неки занат пркоса а против народној струји, којој су честити родољуби још прилодом румске конференције свог абера дали. Тај адвокат у својој злосретној души ни овом приликом мировао није; него је као махнит зипарао, хотећи тако рећи силом да се стави у опреку онако многобројно скупљеном народу. Још пре него се самом избору прешло, пробао је са познатом својом „женијалном мудрошћу“ са још двојицом тројицом, а међу њима видесмо и поп Аћима и Форишковића, да сам избор колико могуће ишло буде осујети и да баци рукавицу оним пријатељима наше цркве и школе, који отворено, без икаквог страстног унутарњег презања спеше оној мети, где се то наше автономије, — њеног одржања и развијања тиче. Ал је за то своје неумесно држање онако „мило за драго“ и насео био, да је једноставно преврен и исмејан био. Па није се само с једне стране, а нарочито од простог народа питало: Ко је то? А кад је одговорено, да је адвокат Шумановић, кр. јавни бележник из Шида, рекоше: „ала је то дрзак човек“. То су од прилике речи, а било је и много други, с којима је тај мудријаш адвокат почаствован био. Доиста лепа карактеристика за једног правозаступника!

Озлојеђен, што му народ а поглавито наше дачно свештенство не хтеде руке пружити, викао је на сва уста: „Ја не ћу да будем роб, а ко је самном за слободан избор, хајдемо на пољ“е. У први мах помишљасмо, да ће за тај Шумановићев слободан избор прилична поворка бити, али када опазисмо словом тројицу, насмејали смо се из дна душе и сетисмо се том приликом оне народне изреке: „опрости му, Боже, јер не зна шта чини“ Адвокату Шумановићу није ни тога доста било, него је као бесомучан на поједине уважене личности насртао и неправедно хулио и грдио. Кад је већ видио, да ништа не помаже, стрпао је у свој џеп веродајнице шидски бирача, да ни онај, који је са чисто отвореном намером дошао био, није гласати могао, те је на кола сео и отпутовао је, од куд је и дошао. Љубопитни смо, хоће ли по неки шидски бирачи на отимачини свог бирачког права ревнодушни бити или не? Оволико о адвокату Шумановићу. Свестним пак бирачима овог изборног среза нека је овим путем изречена хвала на држању и истрајању. Живели!

Из Новог Пазара.

По вестима, које званичним, које приватним, што су до сад стигле о окупацији Новога Пазара, можемо по данима и колонама приказати, како је текао поход у нову окупацијону област.

Јужна колона под ђенм. Килићем прешла је границу — као што се зна — 27. авг. Од Чајнице кренула се војска у 6 сах. за јутра, на челу јој ђм. Килић, уза њ као побочник му ђенералштабни официр Конрад. Авангарда јој је била један батаљон пешадијске пуковније надвојводе Албрехта бр. 44.; десно побочно крило, ловачки батаљон бр. 25., који је још у недељу после подне одмаршираo; лево једна сатнија пешачке пуковније надвојводе Албрехта. У центруму ишла су остала одељења исте пуковније, две брдске батерије и пешачка пуковнија келерове бр. 41. Марш је био веома тежак, пут је водио по стрмим брдима, а то је врло злочест пут, који су аустро-угарски војници нешто мало поправили. Предео је свуд покривен густом непролазном шумом. На више места видео се гар од огореле шуме. Људи су се врло слабо показивали.

После $2^1/_2$ сахата хода допре војска до места Светлог Борја на босанско-новопазарској граници. Светло Борје јест хан, лежи југоисточно од Чајнице, 6 километара или нешто преко $^3/_4$ миље далеко од ње. Као што се напред вели, марш је до Светлог Борја био врло тежак, јер стари турски поштански пут, који туд води и којим је војска ишла, тако је злочест, да кола једва тешком муком могу по њему ићи. Ма да су аустро-угарски пијонири до Светлог Борја поправили и оправили нешто тај пут, ипак је ход био врло тежак, јер се иде уз брдо. Чајница на име лежи 829 метара над морем, а Светло Борје већ 1402 метра високо; на размаку дакле од 6 километара диференција у висини износи 573 метра, а то је врло много.

Од границе води пут југоисточно. Војска је ишла своја 4 сахата, док није у 1 сах. после подне допрла до хана Ковача, који је од Светлог Борја 7 километара далеко, дакле не пуну миљу. Ту је подигнут први табор на новопазарској области. Од границе до Ковача спушта се пут за својих 100 метара, ту је дакле морало бити лакше маршираги, јер се иде низ брдо. Што се ту ипак саразмерно мањи пут прешао, него ли до границе, то је јамачно за то, што је то нова, не позната област, а сигурно зазирало се и од заседа арнаутских. За први дан дакле до подне допрла је војска до хана Ковача и ту је стала да се одмара.

Кад се погледа на земљевид, видиће се, да је јужна колона првог дана до подне ишла паралелно уз херцеговачку границу, од прилике $^1/_4$ миље раздалеко од ње, и да је једну миљу дубоко отишла у нову окупацијону област.

Кад се код Ковача килићева колона одморилај пошла је даље и тог дана још допрла до хана Котлине, 14 километара далеко од хана Ковача. Пут је туда бољи и ход лакши, јер се иде вазда низ брдо, пут силази према долини река Готовуше, Брњице, Југовчице и Чехотине. Котлине су од Плевља, прве главне мете килићеве колоне, само 5 километара далеко, и у Котлинама дочекали су окупацијону војску турске власти из Плевља. У Котлинама је војска стала, ту преноћила и у уторак се цео дан одмарала.

У среду у $^1/_2$6 сах. за јутра крене се војска килићева даље и у $7^1/_2$ сах. пре подне стигне под Плевље. Одмах под Плевљем дочекао је килићеву војску заповедник турске војене посаде у Плевљу, Мустафа паша, и за једно с аустро-угарском војском дошао под варош, где је једно одељење турске војске постројено стојало, чекајући на долазак аустро-угарске. Ту Мустафа паша на питање килићево изјави, да турска војска не ће ићи из Плевља, јер он о том нема никакве инструкције. На то Килић рече, да по конвенцији аустро-угарска војска мора ући у варош, што се и збуде. До 9 сах, било је Плевље поседнуто, а у четвртак требала је турска посада отуд отићи.

Северна колона под ђен. Обадићем прешла је границу, као год и јужна, у понедељак 27. авг., али тек у 2 сах. после подне. Прешавши реку Увац, приречицу лимову, поседне без отпора Пребој и главну снагу колоне одбаци до Бање, 7 километара или мало мање од 1 миље јужно од Пребоја. До сад није јављено од куда се обадићева колона кренула, да ли из Вишеграда или ког другог места. С Обадићем иде турски пуномоћник, Хусни паша. О тој колони у опште мање знамо, него ли о јужној.

Код Лауша Кошута.

Враћајући се с пута из Швајцарске и Француске преко Савојске задржао сам се два дана у Турину поглавито тога ради, да походим Кошута, коме сам се желио представити још пре две године, али га нисам код куће нашао. Ове године био сам сретнији.

Из главнога места Пијемонта и некадашње престонице талијанске води локална жељезница у Коленљо ал Бараконе, место, где Кошут већ од више година пребива. Саобраћај између Турина и Бараконе је врло жив, јер је Бараконе а још више Риволи, што лежи већ на подножју високих, вечитим снегом покривених Алпа савојских, за Туриљане од прилике оно исто, што је Баден или Веслау за Бечлије.

Око девет сахата пре подне стигао сам у Бараконе и одма сам се упитао, како би се најбоље могао састати са Кошутом. Рекоше ми да он у шетњу излази обично између девет и десет часова после купања, што он редовно чини сваки дан, и лети и зими.

Ја сам стао на једно место, поред кога је Кошут морао проћи. Нисам дуго чекао а оназим га где се упутио у шетњу. Изађем му на сусрет и поздравив га смерно и с пуним поштовањем прикажем му се, молећи га, да ми извини моју слободу. Чувши он ко сам и одакле сам, прими ме предусретљиво и усрдно ме позове, да му се придружим у шетњи. „Жао ми је, рече, што не знам ни један језик славенски,“ а на моје питање, дали не говори словачки, одговори он, да је некада добро знао тај језик, док је још у школи био у Еперјешу, али да га је у течају толиких година већ сасвим заборавио. Затим је питао о Новом Саду, дали се варош што подигла, од када је пострадала, у каквоме размеру стоји становништво у њој, каквих има школа и т. д.

У пријатељском разговору, који је текао искључиво на мађарском језику, дођосмо до његовог дворишта. Хтедох се препоручити, али ме Кошут врло усрдно позове, да унутра уђем и да му будем гост, док први влак не пође у Турин, а то је од прилике у подне. Уђосмо у башту. Ту сам могао приметити на први летимични поглед, да ју врло брижљива рука негује. Кошут ми је са живим интересом показивао поједино биље и растиње, што беше понајвише он сам засадио. Тужним гласом рече, да му је ове незгодне године угинуло преко сто биљака, које је он тако брижљиво неговао. Ступисмо у кућу, која је лепа и спретна а лежи посред баште. Из свега, како је кућа уређена, могло се видити, да Кошут истина живи удобно али не сјајно. Он ме срдачно позове, да с њиме доручкујем. Ја сам му се захваљивао, рекавши, да сам већ у Турину доручковао, али сам тек морао јести бар воћа, што беше плод његова рукосада.

Док је Кошут доручковао имао сам прилике да га из ближе посматрам. Он је човек више средња стаса, тела крупна и снажна, на коме се још не види, да га јако притискује бреме толиких година. Власи су му седе и бела, пуна брада даје његовом фином, господскоме лицу још веће достојанство. Говори тихо и благо и глас његов има неки особити чар, које тим силније дејствује на слушаоца, што га дуже слуша.

Говор нам се врзао поглавито око материјалних одношаја у Угарској. Кошут се повољно изразио о овогодишњој земаљској изложби столнобеоградској и хвалио је њеног вредног прређивача гр. Зичију, који се око ње толико трудио. Споменуо је том приликом, како је некад и сам радио на пољу земаљске индустрије и како се паштио да је подигне. „Показало се, рече у почетку прилично успеха, али је то, на жалост, трајало само кратко време јер не беше истрајности.“ Он се боји, да ће то и сада тако бити. Угарска се не може одржати материјално без сопствене индустрије, а то се особито сада види, где она на пољу земљоделаа има тако два велика и опасна конкурента: Америку и Русију.

Повела се реч и о Јевејима и значајно је како се Кошут изразио о њима. Споменув, како су они својим великим упливом утицали и на саме закључке берлинског конгреса, рече Кошут, да он поред свега тога, што у истини исповеда либерална начела, ипак није за потпуну еманципацију Јевреја у оним земљама, које су још заостале у култури и у којима су Јевреји у већем броју заступљени. То своје становиште Кошут мотивује тиме, што се Јевреји у тим земљама, у које су они са стране дошли, сматрају као туђа стихија, коју не везује никаква тврђа веза са тим земљама и њиховим установама и у којима они показују једино само ту тежњу, да што већма унапреде своје сопствене материјалне интересе. Потпуну еманципацију Јевреја не би требало пре извести, док се они друштвено и политично не изједначе са осталим држављанима, док не престану и даље сматрати се као засебна, туђа стихија, него се само својом вером буду разликовали од других грађана, као што је то наиме у Француској, Енглеској и Италији. Из ове изјаве Кошутове види се, да он право даје Румунима, који неће да изведу закључке конгреса берлинскога, које је овај донео у питању потпуне еманципације румунских Јевреја и

ЛИСТАК.

Историчко-статистички податци бивше православне клирикалне школе у Далмацији.

(1833-34—1863-64.)

(Свршетак.)

Клирикалном школом управљали су епархијални епископи или замјеници, епископи и то:

1. Јосиф Рајачић, епичкоп; до 1834 г.
2. Пантелејмон Живковић, епископ, до 1836 год.
3. Симсон Тркуља, генерал-викарије до 1841 год.
4. Силвестар Вучковић, викарије, до 1842 год.
5. Стефан Крагујевић, генерал-викарије, до 1843 год,
6. Атанасије Чурлић, генерал-викарије до 1844 год.
7. Јеротеј Мутибарић, епископ, до 1853 год.
8. Стефан Кнежевић, епископ, до престанка школе.

Приводимо списке учитеља клирикалне школе за време 31-годишњега бића њена, од 1833—1834 до краја 1863—1864 школске године:

1., Атанасије Чурлић, јеродјакон. Учитељ I. разр. од 1833—34 до краја 1848 и 49 шк. године. Учитељ V. разреда од 1849 и 50 до краја 1863—64 шк. године. Замјеник учитеља II. разреда у 1838—39 шк. години, учитеља V. разреда у 1840—41 и првом течају 1841—42 шк. године и учитеља IV. разреда од 1851—52 до краја 1853—54 школ. године. Учитељ њемачког језика од 1860—61 до краја 1863—64 шк. године. — Рукоположен за презвитера 1834 год., произведен за архимандрита 1843. год., данас — подпредсједник еп. консисторије у Задру.

1. Амфилохије Давидовић, јеродјакон. Учитељ II. разреда у 1834—35 и 1835—36 шк. години. Учитељ III. разреда у 1836—37 шк. години. Учитељ V. разреда од почетка другог течаја 1841—42 до краја 1848—49 шк. године. — Рукоположен за презвитера 1835 год. Умрио у ман. Крушедолу.

3., Дамјан Доброта, свјетовњак. Учитељ II. разреда у 1836—37 и 1837—38 шк. години. — Рукоположен за јђакона и презвитера 1838 г., произведен за протојереја 1858 год., данас — окружни протојереј скрадински.

4., Стефан Кнежевић, јеромонах. Учитељ III. разреда у првом течају 1837—38 шк. године. — Произведен за архимандрита 1844 год., посвећен за епископа 1853 год., од тога доба и до данас управља далматинском епархијом.

5., Методије Миланковић, јеродјакон. Учитељ III. разреда од почетка другог течаја 1837—38 до краја 1839—40 шк. године. Рукоположен за презвитера 1839 год., за тим произведен за архимандрита у ман. Месићу, где је и умрио.

6., Теофил Стефановић, јеромонах. Учитељ IV. разреда од почетка 1837—38 до краја 1844—45 шк. године. Замјеник учитеља V. разреда у првом течају 1838—39 и учитеља III. разреда у 1840—41 шк. години. — Произведен за игумана ман. Савине 1845, умрио је 1868 год. у Херцеговини.

Јован Чокрлан, свјетовни свештеник. Замјеник учитеља V. разреда од почетка другог течаја 1838—39 до краја 1839—40 шк. године.

8., Никола Вуиновић, свјетовни свештеник. Учитељ II. разреда у 1839—40 и 1840—41 школ. години. Учитељ IV. разреда 1845—46 шк. године. Замјеник учитеља II. разреда у првом течају 1847- 48 шк. године. — Умрио као катихет при великој гимназији у Задру 1873 године.

9., Корнелије Живковић, јеродјакон. Учитељ II. разреда од почетка другог течаја 1841—42 до краја 1842—43 шк, године. — Данас живи као архимандрит у ман. Ходошу (у темишварској епархији.)

10., Петар Лупулов, свјетовњак. Учитељ III. разреда од почетка 1841—42 до краја 1843—44 шк. године.

11.. Григорије Вуиновић, јеродјакон. Замјеник учитеља II. разреда у првом течају 1841—42 шк. године.

12., Владимир Вуић, свјетовњак. Учитељ II. разреда у 1843—44 и 1844—45 шк. години.

13., Герасим Петрановић, јеродјакон. Учитељ III. разреда од почетка 1844—45 до краја 1852—53 шк. године. Учитељ IV. разреда од почетка 1855—56 до краја 1859—60 школ. године. Замјеник учитеља II. разреда у 1851—52 шк. години. Учитељ њемачкег језика у 1858—59 и 1859—60 школ. години. — Рукоположен за презвитера 1846 год., произведен за протосингела 1853, за архимандрита 1855 год., посвећен за епископа 1874 год. од кога доба и данас управља боко-которском епархијом.

14., Серафим Матавуљ, јеромонах. Учитељ II. разреда у 1845—46 шк. години. Учитељ IV. разреда у 1859—60 шк. години. — Данас живи у ман. Крупи.

15., Гедеон Младеновић, јеродјакон. Учитељ II. разреда у 1846—47 шк. години. — Умрио је као јеромонах у ман. Ораховици.

16., Кипријан Стануловић, јеродјакон. Учитељ IV. разр. од почетка 1846—47 до краја 1850—51 шк. године. — Умрио је као архимандрит у ман. Ковиљу (у бачкој епархији.)

17., Јован Шушић, свјетовни свештеник. Учитељ II. разреда од почетка II. течаја 1847—48 до краја 1859—51 шк. године. — Произведен за протојереја 1864 године. Данас — окружни протојереј у Шибенику.

18., Исаија Олуић, јеродјакон. Учитељ I. разреда од почетка 1849—50 до краја 1851—52 шк. године. Учитељ II. разреда од почетка 1852—53 до краја 1859—60 школ. године. Учитељ III. разреда у 1860—61 и 1861—62 школ. години. — Рукоположен за презвитера 1858 год., произведен за титуларног архимандрита 1868 године. Данас живи у ман. Крупи.

Јустин Трескавица, јеродјакон. Учитељ I. разреда у 1852—53 шк. години. Учитељ црквеног појања и правила црквеног у 1849—50 и 1858—59 шк. години. — Руко-

неиспитав строго оне ванредне околности што у том погледу постоје у кнежевини румунској, које се пак сасвим противе потпуноме извршењу тога конгреског захтева.

У течају говора питао сам Кошута и за његове синове. Рече ми, да је један жељезнички званичник у Турину, а други мерник у Романији. Вредно је било чути старца, како се нежно изражава о својим синовима, „Моји су синови, рече он, с одличним успехом свршили своје науке у најугледнијем заводу талијанском, где нису имали ни блага ни пријатеља, где их није могла препоручити ни титула ни име њихово, шта више, ово им је пре још могло шкодити. Они су својим трудом извојевали себи леп положај у друштву, али су имали и много завидљиваца, који су њима као туђинцима правили тешкоће од сваке руке.“ Кошут је ове речи изговорио вишим гласом, тако да се видило, да су му из срца потекле. Кад их је говорио, то је зар помишљао на своју отаџбину, од које је већ тако давно растављен и коју никада више неће видити. Његга срце зацело натраг вуче у отаџбину, али му политичка начела недопуштају, да следује гласу свога срца. Он зато у души својој зацело осећа борбу, која му често проузрокује тешке — врло тешке болове!.....

О самој политици било је мало говора. Ја сам истина на то навијао, али је Кошут избегавао политику и увек је говору давао други правац. Само се о гр. Андрашији изразио, да његова оставка неће учинити никакве промене у спољној политици аустро-угарске монархије, коју Кошут наравно осуђује, а да лако може бити, да ће гр. Андрашија на ново ступити на чело спољних послова, јер Кошут не држи, да је Андрашија озбиљно поднео ту своју оставку.

Надао сам се, да ће се Кошут дотаћи источнога питања и да ће опширније развести своје мисли о том тако велеважном питању, особито у садашњој његовој стадији. Заман сам се томе надао. Међутим су назори Кошутови о источноме питању довољно већ познати из његових писмених енунцијација, које је више пута у свет пуштао. Пошто је увидио, да се идеја о конфедерацији подунавских држава, као што ју је он замислио, не да остварити, то се он у течају прошлога рата изразио за одржања интегритета турске царевине. Због те његове изјаве замерали су му сви искрени пријатељи слободе. Али треба знати, где лежи прави мотив том новоме становишту Лауша Кошута у источноме питању, који је некада и сам био за ослобођење хришћанских народа испод власти турске. Имре Ткалац, који је лични пријатељ кошутов, премда су у политици начелни противници, говорио ми је пре две године у Риму, да Кошут није непријатељ хришћанским народима на балканскоме полуострву, али да он страха осећа од Русије, која тера освојачку политику, и којој ти народи тако јако нагињу. Одржање Турске лежи на име у интересу Угарске, јер је Турска против Русије најбољи бедем за Угарску.

Желио сам такођер дознати, како мисли велики демократа мађарски о одношају Мађара као владајућег племена према осталим народностима угарским. Али и о томе је Кошут постојано ћутао. Значајно је доиста, да се Кошут још никада није изразио о том тако велеважном питању, а имао је повода, да изјави своје мишљење о њему, на име приликом саборске дебате о народносном питању год. 1868., и сада, у најновије време, приликом облигатног уваћања мађарског језика у немађарске школе. Зашто се Кошут, који је иначе о свима важнијим догађајима, што се збивају у Угарској, своје изјаве у свет пуштао, баш о одношају Мађара према осталим народностима неће да изрази, томе права узрока не знамо.

Али ако би по држању крајње левице према немађарским народностима хтели закључити и о становишту кошутовом у овоме питању, то наш суд о њему не би повољно испао.

Кошут је истина врло мало говорио о чисто политичким питањима, али је зато више говорио о другим друштвеним одношајима, што постоје на име у западној Европи. Ја сам ту имао обилне прилике, да се дивим његовом богатом знању и огромном искуству.

У опште Кошут претставља будућност у тавним бојама. Гледајући га, где заступа више песимистичке назоре и говори тихим, тужним гласом, и нехотице сам помислио, да ли је то онај исти Кошут, чије су се речи негда тако громко разлегале у саборници и на јавним зборištима и усхићене слушаоце на дела одушевљавале!

Откуда сада тај велики преображај код Кошута?

Да ли је то старост проузроковала или су се збиља околности тако јако променуле?...

Међутим се приближило време, да се вратим натраг у Турин. Устанем и још се једанпут извиним Кошуту, што сам га можда узнемирио у његовој самоћи. Он ми рече, да му је моја посета била мила и драга и пријатељски ми стисне руку при растанку. Обштар Ихас, верни друг кошутов, који је мало пре био ушао у собу, испрати ме кроз башту до улице, и ја одма за тим отпутујем у Турин.

Сада, када сам опет код куће, из дубљине срца признајем, да је Кошут на мене учинио велик утисак, који ће ми трајно остати у спомену. Ма како ми судили о његовим политичким начелима, — Кошут јесте и остаје ванредна појава и знаменита личност, који је себи вечито име осигурао у историји.

У Н. Саду 31. августа 1879. —*а*.

ДОПИСИ.

Београд 28. августа. Од како се двор Његовог Височанства налази у тако сјајне прошлости а дичне садашњости граду Нишу, од то доба неда се тајити, да је у нашој престоници завладала нека необична тишина, како на спољашњем тако на унутрашњем пољу политике. Па ипак када би ко по овој спољашности оцењивао наш државни рад и рад наше владе тај би се јако преварио.

Према свој горе наведеној тишини ипак се код нас по нашу земљу велики догађаји дешавају. Сабља је свој део славно решила, сада државнички ум долази на ред, он се ставља на пробу. Ја ћу од тих важних догађаја само неке важније навести, који су од великог значаја по наш политички и друштвени развитак, да се види, да дух Српства не спава.

Главни рад наше владе данас је ово: трговачки уговори са страним силама са којима смо, хвала богу, на толико успјели и по интересима трговачким наше земље закључили, да једне бечке семитске новине називају ове наше уговоре „српска трговачка алиција против европски сила“, што је за нас велика почаст. Даље жељезнички уговори, који су већ у том штадијуму и у свакој појединости тако изведени, да само на санционирање народне скупштине чекају. Ради се даље о реформисању наше младе војне снаге, на ком је пољу неуморим наш војни министар. У колико знамо и у колико у напред можемо казати, наша ће војска бити на скоро снабдевена са најбољим ватреним оружјем, јер нашој влади, нашем министру војном уз најбоље услове стоје данас на расположењу све системи пушака, који су данас у Европи и Америци познати. Даље се устројава министарство трговине за које се унапред спомиње као кандидат г. Стева Поповић, бивши професор велике школе а сада начелник у министарству финансије. Минправде има готову законску основу за адвокатску комору. Министар финансије уређење порезе и закон о слободном раду занатлијском. Сви ови огромни и многи други послови занимају данашњу владу и наше политичке кругове, са којима пословима влада је већ готова и друге приуготовљава па чека да с њима приступи народној скупштини.

Докле се књажева влада са оваким важним пословима бави у Београду, дотле опет у Нишу Његово Височанство кнез, сваки час даје нове и нове знаке своје владалачке и очинске љубави народу у ново-освојеним крајевима, који још једнако стоје под утиском прве радости свога ослобођења и упртим очима гледају на свога ослободитеља, којега већ годину дана непрекидно међу собом виде. Његово Височанство пропутовало је већ готово све ново ослобођене пределе а 25. и 26. ов. мес. био је у Пироту, где је наша кнегиња и свој рођен дан прославила.

Али наскоро опет ће српска престоница примити у средину своју свога владаоца јер ће Његг. Височанство 13. септембра у вече већ бити у Београду, једно с тога, да се посаветује са својом владом а друго с тога, да свога суседа бугарског кнеза, који ће доћи амо у другој половини идућег месеца, дочека у српској престоници, што не ће бити од малог значаја по оба народа, српски и бугарски. Велика скупштина биће сазвана у Ниш почетком октобра.

Примјетели председника министарског савета и г. министра Ристића, такођер се спремају да га поздраве и свога поштовања израз даду на дан септембра када ће он славити 25. годишњицу свога државничког рада.

На дан рођења Њеног Височанства кнегиње Наталије 26. августа овдашњи официрски кор приредио је у позоришној дворани сјајну игранку на којој су многи грађани и сви овде налазећи се официри учествовали. Приход је био 200 дук. у корист оружног фонда. Д. Б.

З.....ц. **Одеса** 26. августа. Јуче у 4 сах. по подне стиже цар Александар у Одесу влаком жељезничким из Дендера, где је тај исти дан велику смотру с тамо сакупљено у доста великом броју војском чинио.

Цар је дочекан овде како јошт до сада никада није. Све што се смислити дало, то је приређено за његов дочек. После 6 сати истог вечера отпутовао је паробродом пут Ливадије.

У броју 125. „Заставе“ под рубриком „Новије“ читамо по гласу „Политичке кореспонд.“ о путу кнеза Николе црногорског у Беч, где се вели: у пратњи кнежевој налазе се ађутанти и рођаци: Божо и Саво Петровић.“ Незнам од куд црпи тај лист тако поуздана извешћа, те дознаде да је у пратњи кнеза Божо Петровић онда, кад се исти г. Божо од дужег времена налази овде у Одеси, где крца рану за јадну браћу му Црногорце, којима ова година глађом прети. Неколико је пароброда натоварени раном, (коју по свој прилици Русија даје) оправио пут Црне Горе а неки се још и сада крцају за тамо.

Бежанија, 20. авг. Данас обависмо избор пароха под тешким тероризмом конзисторијалног повереника г. Вугадиновића проте земунског и г. Магарашевића пароха, који се ту нашао, да ли као други поверених или као нечији кортеш, незнамо. За пароха изабрасмо г. Милана Суботића, пароха лединачког са 24 против 2 гласа. Кад је било по прочитању сведочанства компетената, држаху г. прота и Магарашевић наизменце читаве „панегирике“ науци и огромном знању бољевачког пароха Љуб. Суботића. И које слушао њихове ватрене беседе и видио њихово жестоко заузимање, а не би им смер и кандидата њиховог познавао, мислио би, да је каква сјајна звезда, са које од првих духовних академија. После давно изведених похвалних беседа, мишљаше славно поверенство, да је тако бираче пленило, да ће заиста „златним резултатом“ награђено бити. Али се славно поверенство тек после гласања на своју велику жалост уверило, да није могуће постићи у изгледу стојеће „златне резултате“, којима се оно радосно надало, јер 24 бирача гласаше за пароха лединачког, а два за пароха бољевачког.

Г. Магарашевић брзо се прибра. Не, није тако по закону, рече, вадећи из свог дубоког џепа спремљене цедуље. Ево цедуље, пишите кога хоћете. А кад се и после другог начина бирања први резултат показа, тада подера први г. поверених 26 примљених цедуља, дрећућим гласом говорећи: Не није ни тако по закону, већ љубазни моји, приступајте један по један к столу, нек сваки каже кога хоће, перовођа бележиће. Корачају 24 бирача к столу један по један, лаким кораком, оштрим погледом, чистом савешћу. И по трећи пут и на трећи начин посведочише свесни бирачи, да желе за свога пароха г. Милана Суботића, пароха лединачког.

Дал беше још у свету три начина бирања при једном избору, а де се не скриваху неки тајни интереси? ил је можда то нова доктрина г. повереника и Магарашевића, по којој ће се у будуће при изборима поступати? волели би знати, шта је руководило повереника на таке незаконитости. Да је било због неспособности његове као конзисторијална повереника, то нико неверује. Да се г. поверених и Магарашевић заузели за компетента који нема 12.000 у штедионици, можда би им препорука сретнија била, ма се не надали „златном резултату“. Али жалосно је то, кад се ма у каквој прилици конзисторијални поверених заборави, те дужности кортеша врши.

Ово написасмо као жалбу јавноме суду против тероризма г. повереника, приликом избора нашега пароха, а конзисторији и високом сабору поднеће се у своје време.

Но уједно изјављујемо ономе, који је протест уложио, да нас неће ни најмање узнемирити. Спокојно ћемо чекати на све догађаје,

Изјава.

Г. Уредниче!

Чули смо за бјеснило „Народнога Листа“ против српској браћи буковачкој. Тим „Н. Л. увриједи и нас 3400 Срба у Косову, за то молимо вас, да у ваш цјењени лист „Заставу“ печатате ово неколико редака и поздрав браћи нашој буковчанима, који просвјетлише Српство у Далмацији.

Борба на изборном пољу увјенчала се побједом од стране наше, благодарећи свјесној браћи нашој, буковичким Србима. Српска народна се свјест у Далмацији пробудила, а непоштење једнокрвне браће наше сад се најбоље одкрило. Непријатељ имена и свега што је српско после претрпљеног пораза ипак не попушта, него кроз своје гласило „Народни Лист“ простачки и непоштено напада браћу нашу буковчане. Увреду нанешену буковачким Србима, сматрамо увредом за себе и ми браћа њихова. За то овим најсвечанијим начином подижемо свој глас и ми Срби косовљани против простачких грдња и сокачких израза којима хоће „Н. Л.“ да обаспе нас све Србе на Приморју. Са Ранољани до Каранов-планине, са Косовчице рјеке, Росанде и Видосаве ладне, из средине Косов-поља, те коњевке српске, шаљемо вам, браћо буковчани наше поздравље. Готови смо с вама заједно на поприште ступити гордом брату-непријатељу, који хоће да нам заниječe најсветије аманете; језик, име и народност нашу. Док нам под грлом куцало буде бранићемо те светиње наше. Само боже помози.

У Косову 18. августа 1879.

Србљи Косовљани.

Нови Сад 1. септ. Данас по подне преминула је после дуге тешке болести овде у Новоме Саду опште уважена и поштована гђа Минодора Политовица, супруга нашег дичног првака г. дра Михајила Полита-Десанчића. Жалећи за поштованом суграђанком нашом, за врлом супругом и матером и за врсном Српкињом — буди мир пепелу њезину — желимо, да пошт. г. др. Полит нађе утехе тузи својој у саучешћу целог народа српског, који тугу и жалост свог првака с њим дели.

НОВИЈЕ.

— „П. Л.“ телеграфишу из Бечa, да је понашање Мустафа-паше у Плевљу јамачно у след неспоразума. У осталом Аустро-угарско звање изјавило је у Цариграду жељу, да турске посаде из окупираних места не оду пре но што стигну Аустро-угарске, шта више да неко време за једно остану.

— Истом листу јављају из Пребоја, да је ђенерал Обадић рекогносцирао област на путу од Бање до Нове Вароши и скупа с турским војничким заповедником обележио демаркацијону пругу међу турском и Аустро-угарском војском.

— Један лондонски лист јавио је, да је порта за то пристала на окупацију Новога Пазара, што је Аустро-Угарска тајним уговором зајамчила Турској њене области у Јевропи. „П. Л.“ побија ту вест као не основану.

— Као што „Н. сл. Пр.“ дознаје, делегације ће бити сазване у врло кратку сесију, само да одобре тромесечни индемнитет; буџетске расправе оставиће се за доидућу сесију 1880, год.

— „П. Л.“ јавља 30. авг, из Београда: Овде се весма спремају за дочек црногорског кнеза Николе и бугарског Александра, који ће у исто време амо приспети. Намера је да се сваке године састају сви хришћански кнезови балканског полуострова и да се на састанке позове и румунски кнез Карло. (Дај боже, и камо те лепе среће! Али „Лојд“ нам није поуздан гласник. — У.)

— „Жур. де Ст. Петерб.“ побија ову вест, што је била јавила, да је цар послао у Београд Курира са писмима на кнеза Милана.

— Црногорска погранична комисија прекинула је 29. авг. свој посао у Подгорици, а наставиће га тек на годину, месеца маја у Дубровнику. Тако је дагле питање о граници према Плави и Гусињу остало не решено.

— У Татар-Пазарџику, као што „П. Л.“ телеграфишу, запалили Бугари најстарију мошеју. Турци похитају да гасе, а Бугари их нападну и убију њих 6 и више обране.

— У грчко-турској комисији 29. о. м. одговорио Сафет-паша на грчко питање у погледу основе преговора. Рекао, ако Грци сматрају 13. протокол за Порту обвезним, онда не могу наставити преговори, него предлаже, да се просто

положен за прозвитера 1854 године. Данас — администратор парохије биовичино-селске.

20., Јован Сундечић, свјетовни свештеник. Учитељ I. разреда од почетка 1853—54 до краја 1859—60 шк. године. Учитељ IV. разреда од 1860—61 до краја 1862—63 шк. године. Данас — протојереј у Црној Гори.

21., Теодор Јанковић, свјетовни свештеник. Учитељ III. разр. од почетка 1853—54 до краја 1856—57 шк. године. Замјеник учитеља IV. разреда у 1854—55 шк. години. — Умрио је као парох у Дубровнику 1874 год.

22., Георгије Николајевић, протојереј. Учитељ III. разреда од почетка 1857—58 до краја течаја 1859—60 шк. године. Данас — присједник консисторијални у Задру.

23., Теофан Поповић, јеромонах. Учитељ III. разреда у другом течају 1859—60 шк. године. Учитељ II. разреда у 1860—61 шк. години. — Умрио као учитељ Бованове школе у Шибенику.

24., Севастијан Лукачевић, јеромонах, Учитељ црквеног појања и правила црквеног у 1859—60 шк. години. Данас — администратор ман. Крупе.

25., Никифор Дерета, јеродјакон. Учитељ црквенога појања и правила црквеног у 1861—62 и 1862—63 шк. години. — Умрио је 1863 године.

26., Јован Брчић, свјетовни свештеник. Учитељ црквенога појања и правила црквеног у 1863—64 шк. години. — Данас служи као катихет при ц. к. приправничком заводу у Арбанасима.

Завршујемо овај кратки историчко-статистички нацрт бивше клирикалне школе рјечима, изказанима 1858 године непознатим писцем у „Србско-Далматинскоме Магазину, књига XVIII.“ поводом светковања двадесетпетогодишње успомене постанка ове школе: „Да је ова клирикална школа на корист православним христјанима у Далмацији (била), не треба се много мучити доказивати. Сви готово данашњи млади свештеници далматински, и једнога и другога чина, питомци су ове клирикалне школе. Многи учитељи по Босни, по Херцеговини и у Црној Гори, њеки чиновници у Србији, професори, архимандрити и сами данашњи митрополит црногорски.... у овој су школи своје васпитање имали.... Желимо, да из те школе у даље време много више знатних и важних људи изиђе, који ће своме народу на дику, а својој цркви на корист и на славу служити. Да Бог да.“ И та жеља била је услишана; јер за кратко време, што је још постојала школа, она је дала заиста неколико врло ваљаних мужева, који данас на дику православне цркве и србског народа у Далмацији служе. Доста нам је бацити поглед на њека имена ученика, који су били примљени од 1858 до 1860 године, да се о томе најочигледније увјеримо.

Проф Н. Милаш.

(Из „Извештаја о православном богословском заводу у Задру за шк. год. 1878—79.“)

упусте у преговоре, те да заједнички од конгреса предложену границу доведу у склад с фактичним приликама: „Пол. кор.“ јавља, да су Грци вољни пристати на тај предлог, али су ипак одложили коначан одговор на њ и задржали су право, да означе дан за идућу конференцију.

— Један лондонски лист јавља, како се у Бомбају пронео глас, да су устаници убили емира афганистанског. Друга вест вели да се сам убио. Ни једна још није поуздано потврђена.

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ“.

(При закључку листа приспео.)

Глина, 1. септембра. У присутности скоро свих бирача изабрани јучер одушевљено за посланике црквеном сабору у срезу глинском Никола пл. Чудић умировљени подпуковник, Никола пл. Милић умировљени сатник и начелник Бенјамин Алинчић свештеник.

ПРИПОСЛАНО*).

Одговор

на „изјаву“ г. др. В. Мајинског у 130. бр. „Заставе.“

Пред историја моје кандидатуре за В. Кикинду верно је описана у колико се ја сећам, ал ја је за то нисам у својој изјави навео, што то није имало никакве свезе са оним, чим сам ја био у сумњу пао. Ја сам на име хтео да докажем, да се нисам сам натуривао и да ме нису учитељи, него други народни људи истицали. Што сам навео име г. др. В. Мајинског, са тим нисам мислио да га вређам, а кад сам казао, да ме је он први ословио, то не треба разумети, да ми је нудио кандидатуру. — ма да он сам исповеда, да би за мене био, ако се г. М. Сабовљевић не би хтео те почасти примити, него, да је он први о том разговор повео; да се интересовао за мене и за посланство то; да је дакле потекла ствар од других људи, а не од учитеља наших, то је онда за мене главно било.

Ја у опште држим, да ова „изјава“ г. др. В. Мајинског не би угледала јавног света, — јер не опроврга моје речи, — да се по Кикинди није развила она ротква, којом се тврди, да сам ја говорио — не знам где и кад — да је г. др. В. Мајински добио писмо од г. др. И. Вучетића, у ком га је овај корео, што је предпоставио мене г. Миши Сабовљевићу у погледу те кандидатуре. Са том причом, хоће да доведе г. Мајински у сумњу истинитост целе моје изјаве у 125. бр. „Заставе“, и ту ми је неправо учинио, јер ако оно не слоји нека докаже, ал нека не сумњичи.

Г. Мајински нека слободно врати натраг капару ономе, од кога је ту причу чуо; ја таке сокачке разговоре не водим, ја то одлучно одбијам од себе. Жао ми је што се таке ствари и потегле на јавност, ал ће бар показати, како нам јако болује јавни морал у В. Кикинди. Не треба онда нико да се чуди, што у Кикинди истичу данас мене, сутра г. М. Сабовљевића за кандидата, скоро једни те исти људи.

У будуће молим г. др. Мајинског, да ме не оптужује, док се добро не испита и да не верује сваком сокачком гласу, па ћемо себи мање невоље, а општој ствари више користи учинити, и остаћемо, ако желимо, искренији и дужи пријатељи.

У Новоме Саду, 30. августа 1879.

Аркадије Варађанин.

Изјава

Ради својих личних и начелних пријатеља овим изјављујем, да не стојим ни у каквој свези са окружницом српских сентомашких учитеља, коју сам тек од једнога колеге из потисја добио и у целости прочитао, пошто иста мени ни послата није. Уједно изјављујем: да стојим и сада под оном народном заставом, под којом сам до данас са народном странком за нашу општу ствар војевао.

Гледе јавнога договора пак, којим сам као кандидат врањевачког среза поменут био, имам приметити: да су ме моја начелни пријатељи договорно на кикиндској конференцији исте почасти удостојили. Ја сам се исте почасти примио без икаквих амбиција, просто, да као члан народне странке истој при уређењу наших школа, по својим силама послужим. Али примио сам се тек тада, кад се од наших првака у дикстрикту нико примити није хтео. Но уједно сам изјавио: да се примам ако се нико ни са стране од наших првака као кандидат не пријави, додавши, да ћу се у том случају повући у ред простих војника наше народне војске и да ћу се у истима и даље за нашу народну ствар борити.

Изјављујући преднаведено жалим од срца, да су носиоци наше народне заставе посумњалу у свест нашег учитељства.

Завршујем ове ретке с тврдим уверењем, да ће наше учитељство и од селе на народној настави са пожртвовањем радити, не обзирући се на нападаје којима је безобзирце нападнуто, а без да је оно, као таково, томе повода дало.

У Меленци, 27. августа 1879.

Мата Косовац,
нар. учитељ.

ИЗЈАВА

Онима, којих се ово тиче!

За дописе и чланке, који се „са гроба Лазарева“ пишу, одговара онај, ко их и пише, нити вам се бојати, да ће духовна ил политичка власт помислити, да их калуђери пишу; камо среће да их пишете, али је слободоумље и родољубље далеко од вас. На другом месту састаћемо се о другим стварима, којима се ви бавите, и које држите, да су вам преče и нужније, него што су поверене вам светиње, које ви целоме народу на видику газите и разним страстима вашим обезсвећујете. Сабор је ту, потражићемо код њега лека, дописних „са гробе Лазарева“ постараће се већ за то, те ћемо видити, ко је јавнога „подсмеја“ заслужнији, ви распикуће, или дописник „са гроба Лазарева“.

Стеван Моловић,
врднички парох.

*) За ствари под овом рубриком неодговара уредн.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Хвала славној новосадској као и господара Хефнера и сина ватрогасној дружини на брзим и вољним гашењу пожара у госпође Милутиновића десивше се амбару гди сам моју у истом стоварену рану са малим губитком спасао, тако исто и г. Касовиц на брзом довозу воде најсрданчнији хвала,

С поштовањем

Н. Параскијевић.

ЗАХВАЛНОСТ.

Потписани захваљујемо најусрдније свима онима, који нашој матери Јелени Јанковић рођ. Мандић, на олакшање наше превелике туге и жалости, последњу почаст указаше, особито пак захваљујем пречастном свештенству, срп. вел. гимназији, срп. вишој девојачкој школи и учитељском збору срп. осн. школа.

У Новом Саду 13. септ. 1879.

Јова Јанковић. Анка Јанковић.
Милица Јанковић.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Православно српско црквено заступство у Брлогу како у име своје, тако исто и у име народа свега кога заступамо, изражавамо заслужну „јавну благодарност“ нашему господину пароху Илији Рапанићу за његово сваке хвале вредно, мудро, и ревно заузимање за своју цркву и своје парохијане.

Као што је познато веће и јавности, изради нам поменути наш духовни пастир, у течају од прошле године за звона и остале велељепне ствари црквене, које нам на дику и понос служе, са својом умјетности, од наше високе државе красну новчану помоћ од 150с фор., — а то без правашње новчане потпоре, године 1865. добисмо државне потпоре суму од 1000 фор., са којим смо новцем звоник са лимом прекрили, јабуку и крст позлатили; и још к томе год. 1875. за набављање литија изради нам духовни пастир државне нов. помоћи своту од 100 фор.

На томе заиста хвале вредному старању и заузимању око украшења своје цркве, код које је сигурно вјечиту успомену заслужио, а богме и остаће, кличу му његови парохијани с поносом: „хвала ти, дични пастиру наш, на твоме труду и ревноме заузимању, и нека нам те преблаги бог поживи међу нама здрава и крјепка на многаја љета“. И да Бог дао, да нам се хиљадили овакови трудољубиви духовни пастири, како на корист наше високе државе, тако исто и корист цркве и народа.

У Брлогу, на св. Пантелију 1879.

Михаило Пањковић, Данило Црнојевић, Василь Глумац, Михаило Кнежевић и Миле Жакуља тутор и перовођа.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Православно српско црквено заступство брлошко изражава господину ђорђу пл. Боти Сину звоноливцу у Вршцу подпуно своје задовољство, пошто нам је речени г. звоноливац три нова звона хармонично удешена за нашу цркву светога Саве салијо, украсијо и у подпуно добар ред поставио, да се шта лепшега пожелити не може, а то исто важи и у погледу хармоније звона, да их је милина слушати.

Зато ова црквена општина држи за угодну дужност, овим се „јавно захвалити“ поменутом г. звонолиницу на изврстном и сваке похвале достојном раду његову, те смо га слободни и осталим црквеним општинама, које су намјерне нова звона дати саливати, својски препоручити.

У Брлогу, на св. Пантелију 1879.

ИЛИЈА РАПАЈИЋ,
парох и председ. црк. општине
Дане Црнојевић,
Тутор и перовођа **Мита Жакуља.**

КЊИЖЕБНЕ ВЕСТИ.

КЊИЖАРА БРАЋЕ ЈОВАНОВИЋА
У ПАНЧЕВУ.

МАЂАРСКИ БУКВАР

за српске основне школе у Угарској.

I. ДЕО.

Написао **Ј. Какујаи,**
за српске школе прерадио **Јован Поповић**
управитељ више дев. школе.

Цена тврдо везаној књизи 16 нов.

Краљевски школски инспектор у Тамишвару г. Какујаи написао је мађарски буквар за немачке школе. Свуда, где се овај буквар употребљавао, показао се велики успех у мађарском језику, што нас је и руководило при издавању истога.

Буквар се овај разликује од других и тиме, што се у њему **уче деца познавати и читати мађарска рукописна и штампана слова** у једно и исто време.

Буквар је овај намењен II. разреду, а онде, где би се мађар. језик већ у I. разреду почињао, овоме разреду.

Како пак буквар без упутства не може ништа постићи, то излази у нас и

УПУТСТВО

ЗА ПРЕДАВАЊЕ МАЂАРСКОГ ЈЕЗИКА
у српским основним школама

Цена 35 нов.

Ту лежи управо сва важност и целисходност овога буквара.

Писац буквара, г. инспектор Какујаи објавио је српску прераду свога буквара Њ. Екселенцији г. министру Трефору, што је на повољно знање узето.

Ваљана метода, лепа израда и малена цена од **16** нов. препоручују овај буквар свима српским школама.

Умољавајући за многобројне наруџбине, дајемо купцима на више исти по **14** нов. а књижарима са 20%.

Панчево, августа 1879.

Књижара браће Јовановића.

ПОЗИВ
у редовну годишњу главну скупштину
„МАТИЦЕ СРПСКЕ.“

У смислу устава „Матице српске“ позивају се сви чланови матичини да изволе доћи на редовну годишњу главну скупштину, која ће бити **у среду 12. (24.) септембра** о. г. у 9 сахата пре подне.

Из седнице управнога одбора „Матице српске“ у Н. Саду 13. (25.) августа 1879.

Председник „Матице српске“
Сава Петровић с. р. **Стеван Брановачки** с. р.
актуар.

ПОЗИВ
у седницу књижевнога одељења
„МАТИЦЕ СРПСКЕ.“

Према уставу друштвеном позивају се сви чланови књижевног одељења „Матице Српске“ да изволе доћи у седнице, које ће се држати 7. (19.) септембра о. г. и одмах други дан после свршене главне скупштине матичине.

Из седнице књижевнога одбора Матице српске“ у Н. Саду 16. (28.) августа 1879.

Председник „Матице Српске“:
Сава Петровић с. р. **Сетван Брановачки** с. р.
актуар.

✝

Др. **Мих. Полит-Десанчић** у име своје и своје деце **Божидара, Јулке и Милице**, свога таста и пунице **Јована и Јулке Николић** своје браће **Петра и Гавре Полита**, својих сестара **Јелисавете Суботић и Десанке Баић**, као и остале родбине обзнањује тужним срцем жалосну вест, да му се премила, никад незаборављена супруга, односно мати, кћи и снаха

МИНОДОРА ПОЛИТ рођ. НИКОЛИЋ

после дугог, тешког боловања у 26. години млађана свога живота дана 1. (13.) септ. 1879. у подне у вечност преселила.

Тело миле покојнице опојаће се сутра у недељу 2. (14.) септембра у 4 сахата по подне у саборној цркви, и сахраниће се на успенском гробљу.

Вечан јој спомен!

У Новоме Саду 1. (13.) септ. 1879.

Јављамо свима сродницима и пријатељима да ћемо нашем драгом и нигда незаборављеном брату

Стеви Дракулићу

годишњи парастос у идућу суботу на малу госпојину 8. септембра о. г. у 11 сати пре подне у цркви св. ђурђа у Ченти давати.

Неутешне сестре покојникове.

РЕД ПЛОВ. ПАРОБРОДСКЕ
од 3 маја 1879 до даље наредбе.

Од **Новог Сада** у **ЗЕМУН** сваки дан у ½ 5 сати после подне, осим четвртка.

Од **Новог Сада** у **ОРШАВУ**: понедељником, средом и суботом у ½ 5 сата после подне.

Од **Новог Сада** у **ТИТЕЛ**: средом и суботом у ½ 5 сата после подне.

Од **Новог Сада** у **БУДИМ-ПЕШТУ**: сваки дин око ½ 11 сата пре подне осим недеље.

Нови Сад 3 маја 1879. **АГЕНЦИЈА**

ЗА ЗУБОБОЛНЕ.
МЕД. И ХИР.
Др. Ед. Левингер
зубни лекар

препоручује се пошт. публици за сваки посао што спада у струку зубно лекарску, као: правлење америчких зубова и жвакалица по најновијем начину.

Сваковрстно испуњавање зуба извршава по најновијем и најпоузданијем начину.

Зубне операције извршава без бола са етеричким заносом.

Ординира од 2—5 сати по подне у своме стану у господској улици у кући г. Стефановића.

Курс бечке берзе 1. (13.) септ.

5% металица	67.40
5% народног зајма	68.80
Аустријска златна рента	81.15
Државни зајам од 1860 г.	123.50
Акције банчине	819.—
кредитне акције	258.25
Лондон	117.70
Сребро	100.54
Ц кр. дукати	5.58
Наполеондори	9.33½
Немачке марке	57.70

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Упражњено је учитељско место у Јабуки — последња пошта Вршац.

Годишња је плата у готовом 300 ф. 5 ф. за писаћи материјал, 2 хвата дрва прве класе, по јутра винограда, по јутра оораће земље и леп стан са двориштем и пространом баштом.

Учитељ мора бити црквени певац и перовођа.

Компетенти нека су свршили учитељску школу у Сомбору, Пакрацу, Карловцима и Панчеву. Сомборци имају првенство. — Избор је 8. септембра.

У Јабуци 21. августа 1879. ВАСА РАБИЈАЦ.
3—3 председник.

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Школска 1879/80 година у српској учитељској школи сомборској почеће се 1. септембра по нашем календару. Уписивање ученика бити ће 3. 4. и 5. септембра пре подне, а у исте дане после подне полагаће се пријамни и повторни испити. Редовна настава почиње се 6. септембра.

У ову учитељску школу примају се:

а) За приправнике, младићи православне вере, здрави телом и душом, смерни и благе нарави, који су 15 годину живота навршили и четврти разред гимназијски, реални или грађански у Угарској (а у Хрватској и војеној крајири осми разред грађанеке школе) или подпуну вишу народну школу с довољним успехом свршили.

б) За приправнице примају се Српкиње православне вере, подпуно здраве и примерног владања, које су 14. годину живота навршиле и српску вишу девојачку школу с добрим успехом свршиле.

Који су ученици и ученице мање од прописаних наука свршили и дозволу од в. школ. савета добили да могу уз пријамни испит у ову школу примљени бити, имају пред професорским збором ове учитељске школе пријамни испит из науке христијанске, српског језика, славенског читања, рачуна, земљописа и мал г црквеног појања најдаље до 5. септембра положити.

Сви пак ученици и ученице без разлике имају поднети управи овој крштено писмо, лекарску сведочбу о добром здрављу и правилном саставу телесном, школску сведочбу, и сведочбу о свом моралном владању, ако непосредно из школе недолазе. Од приправница се још изискује да донесу са собом изјаву родитеља или добротвора, да су вољни и кадри дотичну ученицу за време трогодишњег у овој школи учења о свом трошку издржавати. Ту изјаву треба да потврди и местна грађанска власт.

Приправници и приправнице стан и храну погодити могу само код оних породица, где им управитељ дозволи.

Ове године има неколико упражњених народних и платонеумских стипендија за приправнике и приправнице. Једне и друге добити могу само они, који су се у ову школу за редовне ученике или ученице уписали.

Н. Ђ. Вукићевић,
3—3 српске учитељске школе сомборске управитељ.

Школска објава вишега женскога завода у Сегедину.

Част ми је овим поштованом српском општинству учтиво објавити, да ми је шесторазредни завод, који већ од 18 година с правом јавности постоји — од 1. септем. тек. г. отворен, налази се привремено до 3. новембра тек. год. у такозваној Мајеровој кући усљед догодивше се несрећне поплаве, којом приликом је доле подписаној неизмерна материјална штета нанешена; а од истог дана одржаваће се предавање у новоустројеном сопственог здању, налазећем се на Дуговићевом простору, у којем се поред пространих и школских просторија и дворана за гимнастику и засађеним вртом налази.

Знања ради јављам српскоме општинству, да поред редовне недељне обуке, у својем веровакону, изјављујом готовост састарати се и за обучавање матерњег им српског језика, недељно по 2 часа.

С поштовањем,
ИРМА КЕМЕНДИ,
3—3 притјажатељка и управитељка завода.

Лончарско-мешовита трговина
КОСТЕ СТАЈИЋА
у Новом Саду

потребује једног млађег спомоћника и два шегрта који могу одмах ступити. 2—3

Нек нам буде дозвољено, да високопоштоване госпође домаћице учинимо пажљивима на велику штедњу, која се у томе састоји, да се поред праве кафе

кафа од смокава

кува. Тиме се две користи постигну; 1) кафа добија пријатан укус; 2) цела ствар много јефтиније стане. Тако дакле препоручујемо нашу **кафу од смокава**.

Са 100 фор. јемчимо, да је наш еспап истинит и чист.

Почем се наш еспап од других подражава; то обраћамо пажњу на наш заштитни жиг. Кафа наша од смокава добија се у белим завитцима са златним натписом. Кафу ову од смокве производа творница

Viktor Schmidt & Söhne
у Бечу Wieden, Aleegasse Nr. 48.

Главно стовариште у Новоме Саду у трговини: код **Емериха Дицгена и Браће Вагнера.**

SCHUTZ-MARKE S&S REEL

БОНБОНИ
од
БОКВИЦЕ

за прса, од кашља, од промуклости, од слуза (Schleim), од тако званог магарећег кашља код деце (Keuchhusten.) Такођер против бола у плући и прсима.

Боквица је биљка, коју је бог створио за лек и спасење болујућег човечанства. Биљка ова има у себи ту силу, да лечи грпобољу и душник. Што се тиче нашег производа, јамчимо, да се у овим бонбонима налази чиста смеса од шећера и од сока од боквице. Чинимо пажљивим на наш заштитни жиг (Schutzmarke.) **Боквични бонбони** могу се добити код:

Victor Schmidt & Söhne
k. k. Landesbef. Fabrikanten, Wien,
Wieden, Aleegasse 48.

У Новом Саду: код гг. **Емериха Дицгена**; код браће **Вагнера, Д. Коде; Л. Ц. Јунгингера** у Петроварадину, **Мих. Ритер** Перјамош (Банат.) 14—200

Одговорни уредник др. Милан Ђорђевић. Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију.“ Српска народна задружна штампарија.